

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง
Participation of Civil Society and Stakeholders of Education Management
According to the Draft National Education Act. B.E. ... A case of Songkhla
and Phatthalung Province

ฐากร สิทธิโชค¹ อัศวศิริ ลาปีอี^{2*}
Takorn Sittichok¹ Aussiri Lapi-E^{2*}

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง รวม 593 คน และคัดเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ และแบบเป็นระบบตามลำดับขั้นตอน ซึ่งถือเป็นตัวแทนภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 331 คน และจังหวัดพัทลุง จำนวน 262 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือวิจัย สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จังหวัดสงขลา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56) และจังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.74) เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ควรออกแบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ ตามแนวทางการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาที่มีความชัดเจน รองรับการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมการตัดสินใจของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษา, ภาคประชาสังคม, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย, ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.

¹ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lecturer Dr., Department of Social Science, Faculty of Social Science and Humanity, Thaksin University.

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Asst Prof. Dr., Department of Social Science, Faculty of Social Science and Humanity, Thaksin University

* Corresponding Author, email: aussiri@tsu.ac.th

Abstract

The research aims to study opinions and suggestions regarding the participation of civil society and stakeholders in education management according to the draft National Education Act B.E. ... The sample size for the research was determined using a multi-stage random sampling method, starting with simple random sampling, resulting in a total sample size of 593 peoples. The samples were further selected using stratified and systematic random sampling methods, representing civil society and educational stakeholders in Songkhla and Phatthalung provinces. A questionnaire was used as the research instrument, and the data analysis statistics included frequency, percentage, mean, and standard deviation, as well as content analysis. The research findings revealed that the overall level of opinion on the participation of civil society and stakeholders in education management according to the draft National Education Act B.E. ... in Songkhla province was at a high level ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56), and in Phatthalung province, it was also at a high level ($\bar{X}$ = 4.10, SD = 0.74). Therefore, the design of area-based education management should be systematic, following a clear decentralization approach to education management, supporting the creation of mechanisms for diverse participation in decision-making by civil society and stakeholders.

Keywords: Civil Society, Education Management, Participation, Stakeholders, The Draft National Education Act. B.E. ...

บทนำ

ภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2560 เป็นต้นมา ถึงปัจจุบัน พ.ศ.2567 ได้นำไปสู่การเสนอแนวทางการวิจัยเพื่อปฏิรูปประเทศในมิติต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะการวิจัยเพื่อออกแบบการปฏิรูปการศึกษาและทบทวนแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยภายใต้ “โครงการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการกำหนดนโยบายทางการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำของประเทศไทยผ่านมุมมองเศรษฐศาสตร์สถาบัน” โดย Pitidol et al. (2022) แสดงให้เห็นทิศทางและแนวโน้มการปรับกลไกการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมามีเกี่ยวข้องกับปัจจัยปัญหาเชิงโครงสร้างและสถาบัน โดยนับจากช่วงการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาในแต่ละครั้งมักริเริ่มจากบทบาทของเทคโนโลยี และนักคิดด้านการศึกษาในการผลักดันวาระการปฏิรูปให้กับสาธารณชนไทย โดยข้อเสนอมากมายได้แสดงถึงการผลิตซ้ำปัญหาเพื่อให้ความหมายกับการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมกัน ได้แก่ การจัดการข้อเสนออย่างมักจะมีลักษณะแบบบนลงล่าง ขาดการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนที่หลากหลายโดยเฉพาะกลุ่มผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย ดังนั้นเพื่อแสวงหาทางออกจากวังวนปัญหาการปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย จึงได้มีข้อเสนอแนวทางดำเนินการโดยสรุปรายละเอียดเพื่อร่วมกันผลักดันเพื่อปรับปรุงกระบวนการทางนโยบายด้านการศึกษาให้เอื้อต่อการลดความเหลื่อมล้ำและสร้างมุมมองใหม่ผ่านข้อเสนอแนะสำคัญ ได้แก่ ปรับปรุงข้อเสนอและมโนทัศน์ทางนโยบาย สร้างกลไกเพิ่มแรงจูงใจทางการเมือง ให้ความสำคัญกับการวางกรอบการต่อรองในระดับย่อย ร่วมผลักดันปัจจัยหนุนเสริม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มบทบาทของหุ้นส่วนการศึกษาและสร้างพันธมิตรเพื่อหนุนเสริมเป้าหมาย เป็นต้น ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้เกิดกลไกภาคสังคม ทั้งยังช่วยสร้างกระบวนการดำเนินงานรูปแบบใหม่

เพื่อออกแบบและขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาในบริบทร่วมสมัย ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) ได้ระบุถึงการมีส่วนร่วมไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยประเด็นปฏิรูปที่สำคัญ คือ การสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนเพื่อการจัดการศึกษาด้วย ซึ่งนำไปสู่ข้อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. (Office of the Education Council, 2021) เพื่อเป็นข้อมูลในการเตรียมความพร้อมการกำหนดแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่ (Area Based Education)

ด้วยเป้าหมายการสนับสนุนให้เกิดกลไกใหม่รองรับการปฏิรูปการศึกษาจากฐานราก ผ่านการทบทวนบริบทการจัดการศึกษาสำหรับพื้นที่กรณีจังหวัดพัทลุง และโดยเฉพาะจังหวัดสงขลาในการวิจัยครั้งนี้ ถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของหน่วยการจัดการศึกษาทุกระดับในภาคใต้ รวมทั้งเป็นพื้นที่พัฒนาความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่มีจำนวนมาก ประกอบกับสถานะทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองตลอดจนภูมิโนเวตสิ่งแวดล้อม แสดงถึงปัจจัยเอื้อต่อการนำนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแนวใหม่ที่ดีสอดคล้องกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ หากแต่เมื่อพิจารณาข้อจำกัดบางประการเกี่ยวกับอุปสรรคการดำเนินงานที่ปรากฏผ่านรายพื้นที่ พบว่า จังหวัดสงขลา ยังมีปัญหาทับซ้อนกันหลายมิติ เช่น การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาส่วนหนึ่ง ยังขาดประสิทธิภาพ สืบเนื่องจากมีแผนการบริหารงบประมาณที่ไม่มีประสิทธิภาพซึ่งสัมพันธ์กับการระดมทรัพยากรจากภายนอกมีน้อย นอกจากนี้ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่ได้เข้ามามีส่วนรวม เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและภาวะเศรษฐกิจ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถสนับสนุนการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ อันเนื่องมาจากขาดการมีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ฯลฯ ล้วนตอกย้ำปัญหาการปฏิรูปการศึกษาพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่ยังไม่สามารถก้าวข้ามอุปสรรคไปสู่การยกระดับการพัฒนาจากชุดความรู้เชิงประจักษ์ (Songkhla Primary Educational Service Area Office 2, 2023) ขณะที่จังหวัดพัทลุงสะท้อนถึงสภาพปัญหา อันเกิดจากระบบการจัดการศึกษาที่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ สะท้อนปัญหาบางประการที่จำเป็นต้องปรับปรุงทั้งด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชน การสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพโดยรวมของการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังอยู่ในระดับต่ำ (Phatthalung Provincial Education Office, 2023) ด้วยข้อจำกัดการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาระดับฐานรากกรณีทั้ง 2 พื้นที่จังหวัดดังกล่าว นับเป็นความท้าทายสำหรับการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศภายใต้ตัวแบบจังหวัดเพื่อบรรลุพันธกิจการส่งเสริม สนับสนุนการสร้างโอกาสทางการศึกษาและความเสมอภาคแก่ประชากรทุกกลุ่มเป้าหมาย ให้สามารถเข้าถึงบริการทางการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีมาตรฐาน ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของชุมชน ที่สอดคล้องกับกรอบแนวทางการบูรณาการแผนพัฒนาด้านการศึกษาระดับภาค (ภาคใต้) พ.ศ. 2566 – 2570 ให้เกิดประสิทธิผล

ดังนั้นเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สำหรับสร้างข้อเสนอรองรับการปฏิรูประบบการศึกษาจากฐานราก และเพื่ออนุวัตตามกฎหมายเกี่ยวข้อง รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนาด้านการศึกษาระดับภาคเฉพาะกรณีจังหวัดสงขลาและพัทลุง สำหรับใช้เป็นพื้นที่สะท้อนภาพตัวแทนภาคใต้ครั้งนี้ จึงแสดงถึงความจำเป็นในการวิจัยที่คาดว่าจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ รองรับการพัฒนาสร้างหุ้นส่วนการพัฒนา การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จึงนำไปสู่การตั้งคำถามวิจัยว่าความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุงนั้นอยู่ในระดับใด รวมทั้งควรกำหนดจุดเน้นเกี่ยวกับการดำเนินการอย่างไร เพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจากฐานรากให้บรรลุเป้าหมายและสอดคล้องตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง
2. เพื่อวิเคราะห์จุดเน้นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง

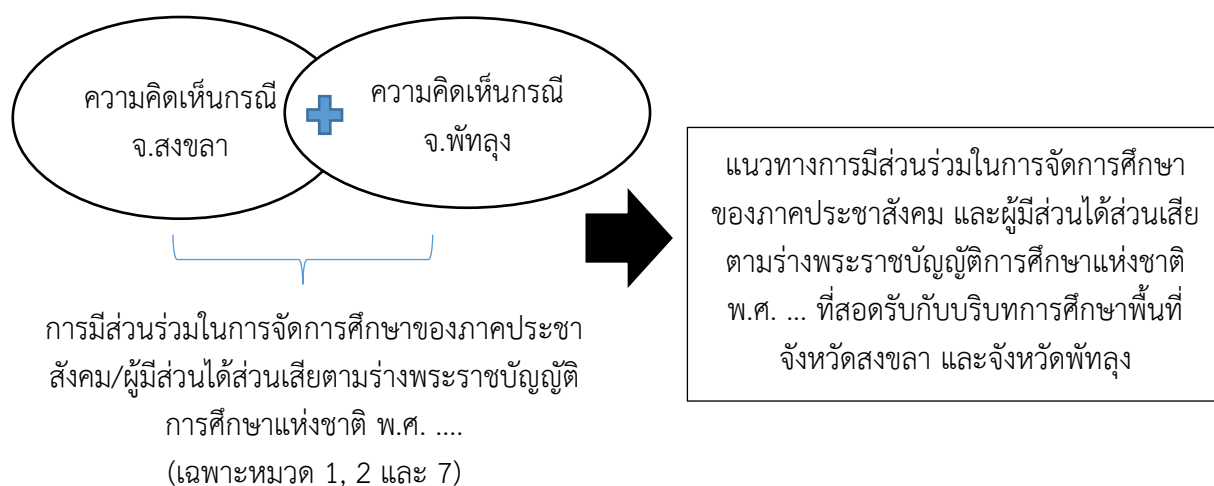
กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นผลจากการทบทวนข้อมูลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่น่าสนใจ อาทิ Duangsri (2020) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของประชาชนตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งพบว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การมีส่วนร่วมทั้ง 3 ระดับ ถึงแม้จะมีความแตกต่างกันแต่ช่วยสนับสนุนซึ่งกันและกันให้การจัดการศึกษาของพื้นที่บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่าการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งระดับสถานศึกษาและระดับจังหวัดควรเป็นการกำหนดองค์ประกอบแบบยืดหยุ่น โดยใช้คำว่า “อื่น ๆ ตามความเหมาะสมของพื้นที่” เนื่องจากการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับ “พื้นที่” อย่างแท้จริง การดำเนินการหรือการกำหนดประเด็นการมีส่วนร่วมล้วนเกิดจากคนในพื้นที่เป็นผู้เห็นความสำคัญ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมพัฒนาจึงจะเกิดความยั่งยืนต่อกำหนดการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนในจังหวัดมีโอกาสและให้เสรีภาพการรวมตัวกันขับเคลื่อนการจัดการศึกษา

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับกระบวนการและกลไกขับเคลื่อนการออกแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นการเปิดโอกาสให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่งเสริม หรือสนับสนุนการจัดการศึกษา ที่เน้นความสำคัญโดยหน่วยงานภาครัฐมีการกระจายอำนาจ (Decentralization) ให้กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงาน จังหวัดเป็นผู้จัดการศึกษาอาจดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น คณะบุคคล กลุ่ม มูลนิธิ สมาคม สภา เป็นต้น โดยสมาชิกที่มีองค์ประกอบของบุคคลที่มาจากทุกภาคส่วนมีอิสระและอำนาจในการกำหนดและตัดสินใจ ร่วมออกแบบการพัฒนาการศึกษา สนับสนุน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ทรัพยากรการศึกษา เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความร่วมมือร่วมใจ รวมทั้งกระทำการงานต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกร่วมกัน ร่วมมือร่วมใจและรับผิดชอบ เป็นต้น

จากการสำรวจข้อบ่งชี้ผลการวิจัยตามรายละเอียดข้างต้น สะท้อนแนวคิดซึ่งสัมพันธ์กับข้อสรุปเกี่ยวกับสภาพการณ์การจัดการเรียนรู้เชิงพื้นที่ในบริบทประเทศไทย (2020) ว่าด้วย “การจัดการศึกษา

เชิงพื้นที่” (Area Based Education : ABE) ที่สรุปว่าเป็นกรอบยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาของหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จ ได้นำแนวคิดการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่มาเป็นฐานในการพัฒนา โดยเปิดโอกาสให้แก่ภาคส่วนต่าง ๆ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตลอดจนมีอิสระและอำนาจการกำหนดและตัดสินใจ ร่วมออกแบบการพัฒนาการศึกษา สนับสนุน ตลอดจนตรวจสอบการใช้ทรัพยากรการศึกษา และร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาในจังหวัด โดยเฉพาะกระจายอำนาจให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลโดยแท้จริง ให้มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากร รวมถึงในมิติทางวิชาการ ได้แก่ การบริหารและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองต่อโจทย์ปัญหาและความต้องการตามบริบทพื้นที่ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ โอกาส คุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Manokarn, 2018) ให้เกิดผลเชิงประจักษ์ และถือเป็นปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลต่อการกำหนดแนวทางมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง ผ่านกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

1. กลุ่มตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา (Educational Steakholder)

ครอบคลุมผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครอง ปราชญ์ท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งสอดคล้องตามทฤษฎีกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder Theory) โดย Ronald K. M., et al. (2011) กำหนดตัวแทนสังกัดโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สถานศึกษาละ 1 คน จากจังหวัดสงขลา จำนวน 525 โรงเรียนๆ ละ 1 คน และจากจังหวัดพัทลุง จำนวน 399 โรงเรียน ๆ ละ 1 คน รวมประชากรที่เป็นตัวแทนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษาทั้งสิ้น 924 คน

2. กลุ่มตัวแทนภาคประชาสังคม (Civil Society) ซึ่งสอดคล้องตามนิยามที่ปรากฏตามเอกสารเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ที่หมายถึงทุกส่วนของสังคม โดยรวมถึงภาครัฐ ภาคประชาชนด้วย โดยการวิจัยนี้กำหนดกลุ่มตัวแทน จากบุคลากรที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานด้านการจัดการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรละ 1 คน ครอบคลุมองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 141 คน และจังหวัดพัทลุง จำนวน 74 คน รวมตัวแทนภาคประชาสังคมทั้งสิ้น 215 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย การวิจัยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามสูตรทาโร ยามาเน่ (Rathachatranon, 2019) และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) โดยเริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยเป็นการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างกับประชากรในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง จำนวนรวม 1,139 คน จากนั้นได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic Random Sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 593 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเป็นตัวแทนของจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

ข้อมูล	ประชากร (รายจังหวัด)		รวม	กลุ่มตัวอย่าง (รายจังหวัด)		รวม
	สงขลา	พัทลุง		สงขลา	พัทลุง	
1. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฯ	525	399	924	227	200	427
2. กลุ่มภาคประชาสังคม	141	74	215	104	62	166
รวม	665	473	1,139	331	262	593

จากตารางที่ 1 ข้อมูลแสดงกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความเป็นตัวแทนของจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง โดยกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา และตัวแทนภาคประชาสังคม พื้นที่จังหวัดสงขลาจำนวนรวม 331 คน ขณะที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทางการศึกษา และตัวแทนภาคประชาสังคม พื้นที่จังหวัดพัทลุงจำนวนรวม 262 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ฯ การรับรู้ ความเหมาะสมและความพร้อม ความคาดหวัง ตลอดจนมุมมองที่มีต่อบทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” จำนวน 13 ข้อ ซึ่งกำหนดเฉพาะประเด็นเกี่ยวกับการออกแบบระบบ และกลไกการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ปรากฏในบทบัญญัติตามมาตราต่าง ๆ ดังนี้ หมวด 1 ว่าด้วยวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (เฉพาะร่างมาตรา 6, 7, 9, 18 และ 19) หมวด 2 ว่าด้วยสถานศึกษา

(เฉพาะร่างมาตรา 20, 21, 24, 25 และ 30) และหมวด 7 ว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ (เฉพาะร่างมาตรา 88 และ 96) โดยลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) จำนวน 3 ข้อ เพื่อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1) ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระตามขอบเขตของการวิจัย

2) การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ดำเนินการดังนี้

2.1) สร้างแบบสอบถาม และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้าน หลักสูตรและการสอน ด้านการวัดและประเมินทางการศึกษา และด้านการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) รวมทั้งปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามบางประเด็น โดยกำหนดวิธีใช้ในการตรวจสอบคือการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00

2.2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีระบบนิเวศสภาพพื้นที่ รวมทั้งจำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาคมที่มีบริบทใกล้เคียงกับพื้นที่กรณีศึกษาจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

2.3) การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.867

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยการสำรวจและทบทวนสาระสำคัญตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. และสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับประมวลเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ประกอบกับการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area Based Education : ABE) ที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ด้านการจัดการศึกษากรณีประเทศที่ประสบความสำเร็จ ประกอบการเชื่อมโยงและสร้างข้อสรุปจากการวิจัย

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสำรวจตัวอย่าง (Sample Survey) ด้วยแบบสอบถามซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนรวมทั้งสิ้น 593 ชุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้ว นำมาวิเคราะห์ซึ่งใช้การวิเคราะห์ทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความคิดเห็นต่อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลความหมายข้อมูลเป็นคะแนนเฉลี่ย ซึ่งกำหนดช่วงคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตามเทคนิคและแนวทางวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ (Boettger & Palme, 2010) เพื่อสร้างข้อสรุปที่สอดคล้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... อันเป็นลักษณะเฉพาะตามการจำแนกบริบทพื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง

ผลการวิจัย

1. ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... แยกรายกรณีจังหวัดดังนี้

1.1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา แสดงข้อมูลดังนี้

1) ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา (n = 331)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	128	38.67
2) หญิง	199	60.12
3) อื่น ๆ	4	1.21
2. ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษา		
1) ไม่มี (น้อยกว่า 1 ปี)	3	0.91
2) ระหว่าง 1-10 ปี	183	55.29
3) ระหว่าง 11-20 ปี	110	33.23
4) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	35	10.57
3. การรับรู้เกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) รับรู้ระดับน้อย (ไม่มีข้อมูล/รับทราบรายละเอียดเล็กน้อย)	22	6.65
2) รับรู้ระดับปานกลาง (มีข้อมูล/รับทราบข้อมูลบ้าง)	253	76.44
3) รับรู้ระดับมาก (มีข้อมูลที่ชัดเจน/รับทราบข้อมูลทุกรายละเอียด)	56	16.91

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
4. ความเหมาะสมและความพร้อมต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน		
1) ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความพร้อม	113	34.13
2) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามสถานการณ์	187	56.50
3) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมอย่างยิ่งต่อการนำมาปรับใช้	31	9.37
5. ความคาดหวังต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในพื้นที่ (ครอบคลุมจังหวัดสงขลา/จังหวัดพัทลุง)		
1) ไม่มีความคาดหวังแต่อย่างใด	26	7.85
2) คาดหวังว่าการจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง	190	57.40
3) คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น	115	34.75
6. บทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” ต่อการออกแบบการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับภาคประชาสังคมตาม “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) เห็นด้วย	313	94.56
2) ไม่เห็นด้วย	18	5.44

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดสงขลา ตามตาราง 2 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 60.12 เพศชายมีจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 38.67 และเป็นผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาระหว่าง 1-10 ปี มีจำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 55.29 โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 76.44 ซึ่งมีความคิดเห็นต่อการนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 56.50 นอกจากนี้ความคาดหวังที่จะนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งผลให้การจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 57.40 รวมทั้งเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะอาศัยบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา (ในพื้นที่) ให้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมออกแบบการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับกลไกภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 94.56

2) ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลา จำนวน 331 คน ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลา

ที่	ความคิดเห็น	($\bar{X}$)	SD	แปลความ	ลำดับที่
1	ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	4.20	0.53	มาก	1
2	ด้านสถานศึกษา	4.18	0.56	มาก	2
3	ด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ	4.06	0.59	มาก	3
	รวม	4.14	0.56	มาก	

จากข้อมูลตาราง 3 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดสงขลาภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.14, SD = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X}$ = 4.20, SD = 0.53) รองลงมา คือด้านสถานศึกษา ($\bar{X}$ = 4.18, SD = 0.56) และด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X}$ = 4.06, SD = 0.59) ตามลำดับ

อย่างไรก็ตามมีการแสดงความคิดเห็นผ่านแบบสอบถามปลายเปิด สะท้อนข้อมูลที่น่าสนใจ อาทิ รัฐบาลรวมถึงหน่วยงานที่มีบทบาทกำหนดนโยบายการศึกษาระดับประเทศ ควรบูรณาการความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ อย่างจริงจัง นอกจากนี้แนวทางที่เหมาะสมกับการปฏิรูปการศึกษาตาม พรบ.ฉบับใหม่ ควรส่งเสริมการกระจายอำนาจอย่างแท้จริง เพราะจะช่วยให้ชุมชน ท้องถิ่นมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์พื้นที่ จะทำให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพในอนาคต เป็นต้น

1.2 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดพัทลุง แสดงข้อมูลดังนี้

1) ผลวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง (n = 262)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1) ชาย	148	53.49
2) หญิง	101	38.55
3) อื่น ๆ	15	4.96
2. ประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษา		
1) ไม่มี (น้อยกว่า 1 ปี)	9	3.44
2) ระหว่าง 1-10 ปี	93	35.50
3) ระหว่าง 11-20 ปี	136	51.91
4) มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป	24	9.15
3. การรับรู้เกี่ยวกับ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) รับรู้ระดับน้อย (ไม่มีข้อมูล/รับทราบรายละเอียดเล็กน้อย)	15	5.73

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
2) รับรู้ระดับปานกลาง (มีข้อมูล/รับทราบข้อมูลบ้าง)	169	64.50
3) รับรู้ระดับมาก (มีข้อมูลที่ชัดเจน/รับทราบข้อมูลทุกรายละเอียด)	78	29.77
4. ความเหมาะสมและความพร้อมต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน		
1) ยังไม่มีความเหมาะสมและไม่มีความพร้อม	45	17.18
2) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมตามสถานการณ์	188	71.76
3) มีความเหมาะสมและมีความพร้อมอย่างยิ่งต่อการนำมาปรับใช้	29	11.06
5. ความคาดหวังต่อการนำ “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.” มาปรับใช้ในพื้นที่ (ครอบคลุมจังหวัดสงขลา/จังหวัดพัทลุง)		
1) ไม่มีความคาดหวังแต่อย่างใด	13	4.96
2) คาดหวังว่าการจัดการศึกษาจะดีขึ้นบ้าง	200	76.34
3) คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดการศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น	49	18.70
6. บทบาทของ “สถาบันอุดมศึกษา” ต่อการออกแบบการบริหารจัดการศึกษาร่วมกับภาคประชาสังคมตาม “ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.”		
1) เห็นด้วย	250	95.42
2) ไม่เห็นด้วย	12	4.58

จากข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จังหวัดพัทลุง ตามตาราง 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 53.49 ขณะที่เพศหญิงมีจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 38.55 และเป็นผู้มีประสบการณ์ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาระหว่าง 11-20 ปี มีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 51.91 โดยมีการรับรู้เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 64.50 ซึ่งมีความคิดเห็นต่อการนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ว่าด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีความเหมาะสมและความพร้อมที่จะนำมาปรับใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 71.76 นอกจากนี้ ความคาดหวังที่จะนำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ไปสู่การส่งผลให้การดำเนินการศึกษาดีขึ้น จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 76.34 รวมทั้งเห็นด้วยที่ต้องอาศัยบทบาทของสถาบันอุดมศึกษา (ในพื้นที่) ให้เป็นส่วนหนึ่งในการร่วมออกแบบการบริหารจัดการศึกษาควบคู่กับกลไกภาคประชาสังคม ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... จำนวน 250 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 95.42

2) ระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง จำนวน 262 คน ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง

ที่	ความคิดเห็น	$\bar{X}$	SD	แปลความ	ลำดับที่
1	ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา	4.13	0.75	มาก	2
2	ด้านสถานศึกษา	4.20	0.60	มาก	1
3	ด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ	3.97	0.88	มาก	3
	รวม	4.10	0.74	มาก	

จากข้อมูลตาราง 5 พบว่า ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. จังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.20$, $SD = 0.60$) รองลงมาได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.75$) และด้านคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.97$, $SD = 0.88$) ตามลำดับ

ทั้งนี้ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด ได้มีการแสดงความคิดเห็นซึ่งสะท้อนมุมมองที่น่าสนใจ อาทิ เป้าหมายร่าง พรบ.ฉบับนี้มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็ง โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นผู้มีส่วนกลางควรให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่โรงเรียนในการบริหารจัดการ และควรปรับบทบาทจากการควบคุมบังคับบัญชา เป็นการกำกับดูแล นอกจากนี้มีการแสดงมุมมองที่ไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ดังกล่าวโดยเฉพาะ เนื้อหาบางส่วนของกฎหมายยังมีการแทรกแซงจากส่วนกลาง ทำให้ไม่สอดคล้องตามเจตนารมณ์ที่แท้จริง ก่อนอื่นควรมีการรับฟังความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในพื้นที่ ที่ต้องมีโอกาสในการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... พบว่าทั้งสองพื้นที่มีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยกรณีจังหวัดสงขลา ความคิดเห็นภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.56$) ซึ่งด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ขณะที่จังหวัดพัทลุง ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.10$, $SD = 0.74$) แต่ปรากฏว่าด้านสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด นับเป็นภาพสะท้อนมุมมองที่มีต่อการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากข้อมูลสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอข้อค้นพบสำคัญรายกรณีผ่านการอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับประเด็นดังนี้

ประเด็นที่ 1 ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... กรณีจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุง พบว่าข้อมูลทั้งสองจังหวัดอยู่ในระดับมาก หากแต่พบความแตกต่างกันในประเด็นอันเป็นข้อกำหนดเฉพาะด้านซึ่งแปรผันตามรายละเอียดและสภาพบริบทเฉพาะ ซึ่งเป็นผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลของทั้งสองพื้นที่กรณีศึกษา กล่าวคือ กรณีจังหวัดสงขลา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษามากเป็นลำดับแรก สะท้อนการให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ และนโยบายการจัดการศึกษาที่สอดคล้องตามเจตนารมณ์บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 16 การปฏิรูปประเทศ

ว่าด้วย “... (4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่ ...” ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา ที่เป็นไปตามกรอบและทิศทางเชิงระบบ (Top-down) และแสดงให้เห็นถึงภาครัฐจึงจำเป็นต้องผลักดัน นโยบายและทรัพยากร ตั้งแต่ทิศทางการพัฒนา วิธีการทำงาน ความรู้ การบริหารจัดการ ฯลฯ ประกอบกับ หากประเมินเฉพาะหมวด 1 ด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งมีระดับความคิดเห็น มากที่สุดนั้น สามารถแจกแจงรายละเอียดซึ่งสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมจาก แบบสอบถามปลายเปิด ที่สะท้อนว่า “... กรณีที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าการให้เอกชน เป็นผู้ดำเนินการจัดการศึกษาจะประหยัดและมีประสิทธิภาพดีกว่า รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะสนับสนุนเงินหรือทรัพย์สินแทนการจัดการศึกษาเองก็ได้ ...” (ตามร่างมาตรา 19) นั้น ถือเป็นแนวทาง การลดภาระให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดทำบริการสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องร่วมออกแบบการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นด้วย เนื่องจาก หน่วยงานลักษณะเฉพาะที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการผลักดันการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ควรปรับบทบาทโดยในระยะแรกอาจต้องทบทวนภารกิจหลักที่มีอยู่ รวมทั้งต้องให้มีการประเมินความพร้อม และวิเคราะห์ทรัพยากรที่เพียงพอต่อการสนับสนุนการดำเนินงานด้านการศึกษาให้เกิดประสิทธิผล อย่างแท้จริง ด้วยมุมมองดังกล่าวส่งผลให้แนวทางของรัฐ หากแต่ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายให้เกิดการเสริมศักยภาพ การพัฒนาการศึกษาจากฐานล่างระดับชุมชนท้องถิ่นเชิงประจักษ์ จึงมีอาจตอบสนองต่อความต้องการจำเป็น ที่แท้จริงของชุมชนได้ สอดคล้องกับ Chantarasombath (2011) ที่สะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินนโยบาย โดยภาครัฐเป็นผู้กำหนดบทบาทหลักนั้น ผลจากการพัฒนาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแสดงให้เห็นแล้วว่า การนำความรู้จากภายนอกไปยึดเยียดให้กับชุมชนจะเป็นประโยชน์ก็เพียงแค่ชั่วคราวเท่านั้น ไม่สามารถ สร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และไม่อาจนำพาประเทศไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทิศทางที่ต้องการได้ ดังนั้นการปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การทำงานจากเดิมมาเป็นการประสานความรู้ที่มีอยู่แล้วภายในชุมชน และความรู้หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากภายนอกชุมชนเข้าด้วยกันเพื่อแก้ไขปัญหาโดยยึดพื้นที่และความต้องการ ของชุมชนเป็นหลัก โดยหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรพัฒนาเป็นเพียงผู้มีบทบาทในการประสานกระบวนการ มีส่วนร่วมน่าจะเป็นทางออกที่ส่งผลต่อการพัฒนาในระยะยาวและยั่งยืนมากกว่า ขณะที่จังหวัดพัทลุง ให้ความเห็นเกี่ยวกับด้านสถานศึกษาในระดับมากที่สุด ทั้งนี้หากประเมินเฉพาะหมวด 2 ด้านสถานศึกษา มากเป็นลำดับแรกนั้น สามารถแจกแจงรายละเอียดซึ่งสัมพันธ์ไปในทางเดียวกับข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติม จากแบบสอบถามปลายเปิด ที่สะท้อนว่า “... หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาต้องจัดให้มี สถานศึกษาของรัฐให้เพียงพอ มีสภาพและสิ่งแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย มีสถานที่ อุปกรณ์ ครู และ บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาครบถ้วนตามความจำเป็น ทั้งนี้สถานศึกษาของรัฐอาจเป็นนิติบุคคล ได้ตามที่กฎหมายกำหนด ...” (ตามร่างมาตรา 20) สะท้อนถึงความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สถานศึกษาที่หลากหลาย นอกจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบ การศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางฯ แล้ว ต้องแสวงหาปัจจัยเอื้อในชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ การทบทวนจุดยืน ของสถานศึกษา รวมถึงการค้นหาอัตลักษณ์ ต้นทุนและทรัพยากรต่าง ๆ ที่นำไปสู่การลดข้อจำกัด และเตรียมพร้อมรองรับการสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบด้วย ทั้งในส่วนของทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม การสร้างระบบภูมิเอนกเทศที่เอื้อให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ เป็นต้น โดยต้องเตรียมความพร้อม รองรับรับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนสร้างสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้เหมาะสมต่อการพัฒนาการเรียนรู้

ตามบริบทชุมชน ตลอดจนทรัพยากรท้องถิ่นเฉพาะด้วย ด้วยชุดข้อมูลดังกล่าวต่อยอดไปยังแนวโน้มการออกแบบกระบวนการส่งเสริมให้เกิดกลไกภาคปฏิบัติการด้านการศึกษากลายเป็นกลไกสำคัญ (Educational Practice) ซึ่งมุ่งเน้นที่องค์ประกอบความร่วมมือผ่านแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา และศักยภาพทุนของสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดความร่วมมือของระบบการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมกับการลดวิกฤตการณ์เสี่ยงหลุดจากระบบการศึกษาของเด็กและเยาวชนในจังหวัดพิษณุโลก โดยการศึกษาที่สำคัญของ Pathumcharoenwattana and Chitradub (2023) ตามหลักการ 4 ด้าน ได้แก่ 1) สร้างต้นทุนชีวิต 2) การประสานพลัง 3) ไร้รอยต่อ และโดยเฉพาะ 4) ประสานพลังแข็ง-พลังอ่อน (hard and soft power) เป็นหลักการสร้างโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมหรือชุมชนได้มีโอกาสพบเจอกัน ทำงานร่วมกัน และได้บรรลุเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน ภาครัฐเปรียบเสมือนพลังแข็ง (hard power) ที่มีความพร้อมทั้งต้นทุนและกลไกการทำงาน แต่อาจเข้าไม่ถึงเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่พลังชุมชนและภาคประชาสังคมเปรียบเสมือนพลังอ่อน (soft power) ที่มีข้อมูลและสามารถเข้าถึงเป้าหมายที่ภาครัฐต้องการได้ แต่ไม่มีต้นทุนและกลไกการให้ความช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพมากพอด้วยเหตุนี้ หลักการทำงานในข้อนี้คือการให้พลังทั้ง 2 ส่วน ได้ประสานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดกระบวนการทำงานที่สอดคล้องกันและบรรลุเป้าหมายของทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้การปรับบทบาทภาครัฐ กล่าวคือภาครัฐได้ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจของตนเองกับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในขณะที่ฝ่ายภาคประชาสังคมและชุมชนก็สามารถให้ความช่วยเหลือและส่งต่อความช่วยเหลือไปสู่ภาครัฐเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการให้ความช่วยเหลือต่อไป ดังนั้นด้วยมโนทัศน์ดังกล่าวต่อยอดไปยังเป้าหมายที่คำนึงถึงประสิทธิภาพการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็นหน่วยสนับสนุนการเรียนรู้ ตามกรอบการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมภาคประชาสังคม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน ในจังหวัดและพื้นที่ผ่านแนวคิดการรวมตัวเป็นคณะบุคคลรูปแบบต่าง ๆ ตามมาตรา 18 เปิดโอกาสและให้เสรีภาพในการรวมตัวกันของประชาชนในจังหวัดอย่างแท้จริง (Duangsri, 2020)

อภิปรายผลข้อค้นพบในประเด็นที่ 2. การสังเคราะห์จุดเน้นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... สะท้อนกลไกการพัฒนาการศึกษาจังหวัดสงขลา และจังหวัดพัทลุงโดยข้อค้นพบจากวิจัยครั้งนี้ สามารถนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษาผ่านแนวคิด “ความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษา” สอดรับกับ “ความเป็นหุ้นส่วนสมบูรณแบบเรียกว่าความเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาคประชาชน ภาคเอกชนและภาครัฐ” ของ Seetubtim et al. (2013) โดยต้องเน้นการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ภาคีเครือข่ายอื่นและต้องสัมพันธ์กับการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) การมีความต่อเนื่องและมีระยะเวลาที่เพียงพอของนักการเมืองในการขับเคลื่อนการศึกษาของชาติ ให้มีกฎหมายหรือระเบียบการส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาที่เอื้อต่อการปฏิบัติได้จริงสำหรับโรงเรียนทั่วประเทศ และคาดว่าจะตอบสนองต่อแนวทางการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... ในอนาคต และจากข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าวที่สะท้อนผลการวิจัยซึ่งสัมพันธ์กับเป้าหมายหลักทั้งในด้านด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (กรณีจังหวัดสงขลา) และด้านสถานศึกษา (กรณีจังหวัดพัทลุง) ที่แสดงให้เห็นถึงความต้องการจำเป็นระดับพื้นฐานรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษาอย่างกว้างขวาง ระหว่างกลไกกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) และกระทรวงมหาดไทย (มท.) ในบริบทหน่วยงานรับผิดชอบหลักและขับเคลื่อนเพื่อให้เกิดดุลอำนาจทางการเมืองและมาตรฐานการจัดการศึกษา ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการของภาคประชาสังคม

ต้องสร้างพื้นที่ร่วมเพื่อรองรับการผสมผสานความร่วมมือ โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตลอดจนต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิตและจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนในการจัดการศึกษาทุกระดับ เอื้อให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล สอดรับกับข้อเสนอที่ปรากฏผ่านโครงการศึกษาความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดย Office of the Education Council (2021) พบว่าจากสภาพข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีสถานศึกษาเป็นจำนวนมากที่ขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในระบบการจัดการศึกษา โดยจัดให้มีการร่วมมือกันเชิงบูรณาการรองรับการจัดการศึกษาทุกระดับ

จากข้อค้นพบการวิจัยข้างต้นสะท้อนผลสรุปการศึกษา ซึ่งในท้ายที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาตามกฎหมายและแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ขณะเดียวกันเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินความพร้อมการดำเนินงานตามกรอบข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาตามแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... สะท้อนแนวคิดการจัดการศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา บนฐานการยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดหลักตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ตอกย้ำผลผลิตเชิงความคิดว่าด้วยการสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน บนฐานการก่อรูปความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนให้สามารถเกิดขึ้นและนำไปสู่การปฏิบัติใช้ให้เกิดผลเชิงประจักษ์พื้นที่จังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้ในสังคมไทยต่อไป (Buasuwan, 2009)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำข้อค้นพบจากการวิจัย ได้แก่ การนำข้อมูลไปประกอบการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ สำหรับกรณีจังหวัดสงขลาควรส่งเสริมการดำเนินงานด้านวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษา และขณะที่จังหวัดพัทลุง ควรเน้นด้านสถานศึกษา เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อม ขนาดโครงสร้างองค์กร รวมปัจจัยหนุนเสริม อาจมีความหลากหลายตามเงื่อนไขที่แตกต่างกัน

1.2 หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการบูรณาการพัฒนาระบบบูรณาการที่เชื่อมโยงจากประเด็นการจัดการศึกษาในพื้นที่ไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งในด้านอื่นร่วมกับภาคประชาสังคม ภาคเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่อย่างกว้างขวาง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการสร้างภาคีหุ้นส่วนการพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องความหลากหลายของพื้นที่จังหวัด โดยใช้เครื่องมือการวิจัยทางสถิติขั้นสูง ซึ่งอาจนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ในอนาคต

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาผ่านแนวคิดความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการศึกษากรณีจังหวัดสงขลาและจังหวัดพัทลุง รวมทั้งการขยายผลไปสู่การสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษาครอบคลุมในพื้นที่อื่นต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นข้อค้นพบส่วนหนึ่งจากงานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของภาคประชาสังคมกับการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนของมหาวิทยาลัยทักษิณ” ซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ 2567

References

- Boettger, R. K., & Palmer, L. A. (2010). Quantitative Content Analysis: Its Use in Technical Communication. *IEEE Transactions on Professional Communication*, 53(4), 346-352.
- Buasuwat, P. (2009). *Educational partnerships for sustainable development: The relationship between educational institutions and communities*. Kasetsart University. (in Thai)
- Chantarasombhaht, C. (2011). Developing Learner Centered Action Learning Model. *Journal of Social Sciences*, 7(4), 635-642. <https://doi.org/10.3844/jssp.2011.635.642> (in Thai)
- Duang Sri, E. (2020). Educational Collaboration of People with New Draft National Education Act. *Journal of Inclusive and Innovative Education*, 4(3), 67-81. (in Thai)
- Manokarn, M. (2018). Basic Educational Reform with Area Based Education. *Srinakharinwirot Academic Journal of Education*, 19(1), 1-15. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2021). *Participation in education management by civil society/stakeholders according to the draft National Education Act B.E.* Retrieved June 19, 2024, from https://www.parliament.go.th/section77/manage/files/file_20210713104520_1_151.pdf (in Thai)
- Office of the Education Council. (2021). *Research report on the project studying cooperation between the state and local administrative organizations. In managing education according to the law and the national education reform plan*. 21 CENTURY CO., Ltd. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2020). *The situation of spatial learning management in the context of Thailand*. Prigwhangrafftic Co., Ltd (in Thai)
- Pathumcharoenwattana, W., & Chitradub, S. (2023). *The role of civil society in reducing the crisis of educational dropout risks among children and youth in Phitsanulok Province*. Retrieved April 5, 2024, from <http://www.cydcenter.com/wp-content/uploads/2023/02/%81.pdf> (in Thai)

- Phatthalung Provincial Education Office. (2023). *Phatthalung Province Education Development Plan, B.E. 2566 – 2570 B.E.* .Retrieved July 19, 2024, from <https://www.ptlpeo.go.thB2/>. (in Thai)
- Pitidol, T., Kanchoochat, V., Phumma, N., & Sasiwuttiwat, S. (2022). *A research project to study the process of formulating educational policies to reduce inequality in Thailand through the lens of institutional economics*. Thammasat University. (in Thai)
- Rathachatranon, W. (2019). Determining an Appropriate Sample Size for Social Science Research: The Myth of using Taro Yamaneand Krejcie & Morgan Method. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 8(1), 11-28. (in Thai)
- Ronald K. Mitchell, Bradley R. Agle, Donna J. Wood. (2011). Toward a Theory of Stakeholder Identification and Salience: Defining the Principle of Who and What Really Counts. *The Academy of Management Review*, 22(4), 853-886. <https://doi.org/10.2307/259247>
- Seetubtim, C., Dockthaisong, B., & Sriharun, B. (2013). The Development of Educational Partnership Model for Thai Society. *Eau Heritage Journal Social Science and Humanities*, 3(2), 165-172. (in Thai)
- Songkhla Primary Educational Service Area Office 2. (2023). *Basic Education Development Plan, 2023 – 2027 B.E. Songkhla Primary Educational Service Area Office, Zone 2*. Retrieved August 19, 2024, from http://www.ska2.go.th/home/data/report/25670610_100804_3807.pdf. (in Thai)